

Gediminas Storpirstis: „Būti - daryti - turėti. Bet ne atvirkščiai“

2006-11-26

Į Baltosios anketos klausimus atsako Valstybinio jaunimo teatro aktorius Gediminas STORPIRŠTIS

1. Kokią Lietuvą norėtumėte matyti po šimto metų? Kokie visuomeninės raidos principai (ar įstatymai) galėtų padėti to siekti?

Po šimto metų Lietuvoje bus švari gamta, joje gyvens darbštūs, talentingi, orūs žmonės, gerbiantys savo kraštą, jo istoriją, kultūrą ir nepraradę ryšio su savo senoliais. Įstatymų turėtų žymiai sumažėti, jie turėtų būti paprasti ir aiškūs, visiems be išimčių lygūs, skatinantys asmeninę iniciatyvą bet kurioje veikloje ir asmeninę (ne kolektyvinę) atsakomybę už tai.

2. Ar jaučiatės esąs Lietuvos bendruomenės narys? Ar galėtumėte su pasididžiavimu ištarti - "Aš esu lietuvis ir tuo labai didžiuojuosi" ir kodėl?

Taip, džiaugiuosi čia gimęs ir niekur kitur nenorėčiau gyventi. Patinka mūsų gamtos kaita, nes toli gražu ne visos pasaulio šalys ir jų gyventojai gali džiaugtis tokiu stebuklu kaip keturi metų laikai.

3. Ar Jus tenkina Lietuvos valstybės kultūros politika? Kas joje, Jūsų nuomone, keistina?

Aiškiios valstybės kultūros politikos nematau. Pastebiu tik pavienių žmonių iniciatyvas. Gana senokai apie tai kalbama, bet, matyt, neradus sprendimų, reikalai nejuda. Norėtusi palinkėti skandinaviško racionalumo, o ne emocionalumo. Juolab kad tai gyvybiškai svarbus nedidelei valstybei klausimas. Kultūra, tautinė savimonė - vienintelis imunitetas gyvenant tarp didelių kaimynų ar valstybių susivienijimų.

4. Ar Jus tenkina Lietuvos valstybės švietimo politika? Kas joje, Jūsų nuomone, keistina?

Tai, kas vyksta dabar, - nėra nuosekli švietimo reforma, turinti aiškų tikslą, o tik didelis sąmyšis. Nuolat kas nors keičiama, slepiama, ko nors nerandama. Tai skatina baimę, nepasitikėjimą ir nerimą. Tai panašu į gyvenimą bute, kuriame nuolat vyksta remontas. O juk vaikams norime perduoti tai, kas geriausia, - meilę. Kaip matome, kol kas tai judėjimas priešingomis kryptimis.

Mes mokome vaikus faktų, datų, suteikiame žinių, o reikėtų - išminties! Išminčiai kalba trumpai, paprastai ir aiškiai, todėl reikėtų labai sumažinti žinių kiekį, atrenkant iš jų tai, kas svarbiausia. Dabar mokykloje labiausiai lavinama atmintis, bet žinios šiais laikais greitai sensta, jos pamiršamos, o išmintis pasenti negali ir ji niekada nepamirštama. Mokydami vien faktų, mokome ką galvoti, o reikėtų - kaip galvoti.

Vis stebimės, kodėl visuomenėje tampa paklausios vartotojiškos idėjos, o patys pamirštame į mokyklos reformas įtraukti dvasinėmis vertybėmis grįstas programas. Reikėtų ugdyti gebėjimus atpažinti tokias vertybes ir jų siekti, įtraukti į programas kritinio mąstymo, problemų sprendimo, tikslo siekimo ir logikos pamokas.

Ar mūsų mokyklose vaikai mokomi sąžiningumo, tolerancijos, humoro jausmo, taikaus konfliktų sprendimo, aktyvaus kūrybiškumo ir atsakomybės už savo veiksmus? Kaip atrodytų pamokos be įtampos, be streso, kuris blokuoja žinių įsiminimą ir gebėjimą mąstyti, kaip atrodytų mokinių ir mokytojų santykiai, grįsti meile ir pagarba? Tai ne utopistiniai svaičiojimai.

Tikiu, kad galima radikaliai reformuoti mokyklų programas ir kad atsirastų žmonių, žinanančių, kaip tai padaryti. Galima, pavyzdžiui, mokyti tikslųjų mokslų, remiantis iškiliausiu mūsų žmonių patirtimi ir realiomis gyvenimo situacijomis. Tikiu, kad mūsų vaikus reikia supažindinti su kritinėmis visuomenės problemomis ir spręsti jas kartu. Be to, manau, kad reikia sumažinti klasėse mokinių skaičių iki 15-20 ir žymiai sumažinti mokytojams įvairių anketų ir popierių pildymą, vadinamąjį popierizmą.

5. Kokių permainų Lietuvos valstybės strategijoje reikėtų pageidauti, norint susigrąžinti masiškai į Vakarus emigruojančią jaunąją Lietuvą?

Kylant pragyvenimo lygiui šalyje, kūrybingas ir patriotiškai nusiteikęs jaunimas jau grįžta. Tai akivaizdus faktas. Jei Lietuvoje sudarysime nors 60 proc. kitų šalių siūlomų sąlygų, išsaugosime savo gabiausius jaunos žmones. Be to, reikėtų aktyvesnio ir labiau suinteresuoto ryšio tarp stipriausių šalies įmonių ir mokymo įstaigų. Nors nesu specialistas, bet manau, kad reikėtų palankesnių sąlygų smulkiajam ir vidutiniam verslui, sudarant sąlygas ne tik gamybai, bet ir produkcijos realizavimui.

6. Lietuva dažnai įvardijama kaip šalis, pirmaujanti pagal savižudybių skaičių. Kodėl taip yra ir ką daryti, kad būtų kitaip?

Ugdant jaunąją kartą trūksta meilės ir išminties. Jei augantis žmogus šeimoje ar mokykloje yra mylimas, jis tampa daug atsparesnis, susidūręs su kritinėmis situacijomis. Jei mokykloje ugdysime mažančius, kūrybiškai aktyvius ir lanksčius, o ne paklusnius, inertiškus ir išsigandusius žmones, šios problemos neliks.

Emigracijos problema sakyte sako: Lietuvai švietimo reforma būtina ir pirmiausia ji turėtų orientuotis į tą kryptį, kurią jau minėjau. Žinoma, reikėtų galvoti ne vien apie jaunimą. Reikia keisti ir senų žmonių statusą mūsų visuomenėje, jie nori ir gali būti reikalingi. Jie turi sukaupę didžiausią gyvenimo patirtį, tarp jų yra daug išmintingų žmonių. Suteikdami garbaus amžiaus žmonėms galimybę pasidalyti patirtimi, kviesdami juos į diskusijas, susitikimus, kviesdami dalyvauti auklėjant vaikus, parodysime deramą pagarbą. Jaunystės veržlumas ir senolių išmintis - puikiai derančios priešybės, leidžiančios augti harmoningai visuomenei.

7. Ar Jus tenkina tai, kaip Lietuva suvokia ir pateikia save žiniasklaidoje ir televizijoje?

Retas paukštis savo lizdą teršia. Todėl šiandien apie suvokimą kalbėti labai sunku, remiantis žiniasklaida ir televizija. Iš svarbiausių informacijos priemonių mūsų šalyje dinga atsakomybė už tai, ką jie formuoja ir skatina, už ilgalaikį laidų ir straipsnių poveikį. Nežinia kodėl iškiliausius savo tautos žmones, jų darbus prisimename tik per valstybines šventes arba tada, kai jų netenkame.

Norėčiau palinkėti drąsos kuriant laidas ar rašant straipsnius, kuriuose būtų kviečiama pasisakyti apie savo šalį, kokią ją norėtume matyti ir realius pasiūlymus, kaip to siekti. Trūksta analitinių pozityvių laidų ar pilietinių iniciatyvų, tokių kaip "Be pykčio" ar "Šviesuolių rinkimai"...

8. Kokios lietuvių nacionalinės savybės Jums atrodo gražiausios, o kokios ne? Lietuvos žmonių moralė, sąmoningumas ir patriotizmas: diagnozė ir perspektyvos.

Gražiausios: darbštumas, atkaklumas, vidinės laisvės poreikis. Kiek televizijoje ir žiniasklaidoje skiriama dėmesio patriotizmui ir moralei, tiek to gėrio ir turime.

9. Lietuvos kultūros, istorijos ar visuomenės veikėjas, kuris yra Jums autoritetas? Ir kodėl?

Gerbiu ir žaviuosi vientisomis asmenybėmis, kurių darbai ir žodžiai nesiskiria, kurių veikla kėlė ar kelia žmonių Dvasią. Tai a. a. kardinolas Vincentas Sladkevičius, partizanų generolas Jonas Žemaitis, monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas, akmentašys Vilius Orvidas, archeologė Marija Gimbutienė, akla dainininkė Beatričė Grincevičiūtė... Tai mūsų visuomenės nariai: alpinistas Vladas Vitkauskas, kompozitorius Bronius Kutavičius, sportininkas Virgilijus Alekna, poetas Justinas Marcinkevičius, kunigas Julius Sasnauskas, dainininkė Veronika Povilionienė...

10. Kokiais moraliniais principais vadovaujate savo gyvenime?

Būti - daryti - turėti. Ir būtent tokia tvarka, nes dažnai sutinku ieškančiųjų atvirkščios tvarkos.

„Lietuvos žinios“

<http://www.bernardinai.lt/index.php?url=articles/55733>